

НИКОЛАЙ РАЙНОВ
ЖАБОЦИ
ПЪТЕШЕСТВЕНИЦИ
ЯПОНСКА ПРИКАЗКА

chitanka.info

В столичния град Киото живеело едно време благородно жабешко семейство, което се ползвало с голяма почит. Главата на семейството, господин Кавадзу, живеел в един кладенец, в задния двор на императорския дворец, и затова имал пълно право да се смята за придворен. И той, па и особено жена му се гордеели много с тая висока чест. Не е малко нещо да си придворен, та макар и придворен жабок.

В богатия крайморски град Осака живеело второ жабешко семейство, също тъй дълбоко уважавано от своите съседи. Ако господин Кавадзу минавал за близък до особата на императора, вторият жабок, господин Кайеру от Осака, можел пък да се похвали, че е много близък до духовенството, понеже живеел в лотосовото езеро, всред горичката на Тенно-Джи, стария, прочут и много почитан храм на Небесния цар.

Искам да ви разкажа нещо за тия две знаменити жабешки семейства.

Почтеният Кавадзу от Киото много често чувал да подиграват хората, като ги сравняват, разбира се, съвсем несправедливо с жабите. „Седи си като жабок в кладенец.“ Или: „Жабата в блатото не знае нищо за голямото море.“ Тия думи много го ядосвали. Ето че веднъж решил да предприеме пътешествие до морето, та да запуши устата на лошите хора.

Той казал за своето намерение на жена си, но госпожа Кавадзу никак не одобрила решението му.

— Ти си просто смешен — рекла тя. — Защо ли ти е да пътуваш? Да не мислиш, че е лесна работа? Мигар не си слушал, че конете се оплакват все от пътуване? Опасно е. Не си ли чувал, че по време на път на тогова се случило това, на оногова — онова? Защо ти е да се излагаш на опасности?

— Ти не разбираш — казал жабокът — Аз искам да видя морето. Не ми е за самото море, ами за лошата пословица. Защо най-последно да ни излиза лошо име? Нека всички разберат, че и жабите знаят да пътуват.

— Я ме чуй ти какво ще ти кажа! Не ти трябва пътуване. Ще видиш, че морето не е и наполовина дълбоко колкото нашето блато. Па и какво ще видиш там? Вода. Много вода — и нищо друго.

И тя продължавала да го придумва, като му предричала всякакви нещастия. Приказвала, приказвала, приказвала, докле най-сетне Кавадзу кипнал и й креснал да мълчи. Тогава тя млъкнала и със сдържан гняв почнала да готви мъжа си за път.

Най-после дошъл часът за раздяла. Кавадзу облякъл своята пътнишка дреха, нещо като наметало от памук, праметнато на гърба, за да не му пречи при вървежа, и завързал яко сламените си сандали. На бедрото му висели два меча, както и приляга на болярин; не забравил той и сребърната лула, пъхната в хубав калъф; тя висяла заедно с кесията за тютюн, прикрепена за пояса с копринен канап и тока от слонова кост; освен това от пояса стърчало ветрилото, без което не се тръгва в Япония на път.

Но придворният жабок си носел и раница от бамбукова мрежа. В нея се намирала празничната му премия: широки панталони, дълга долна дреха с копринен пояс, къса горна дрешка от тънък свиле плат с извезан герб, бели памучни чорапи и лачени обувки. Най-отгоре бил сгънат плащът за дъжд от платно, потопено във восък. Около врата си Кавадзу намотал копринена кърпа, към която била привързана кошница с припаси и лакирано сандъче; там имало варен ориз, баница с риба, стъкло с оризово питие, чайниче и чаша от порцелан, както и котленце за гореща вода, без която не става чай.

Когато всичко било вече готово, Кавадзу се сбогувал с жена си. Скръбна била раздялата на тия съпрузи, които много се обичали един друг. Мъжът обещал на жена си, че ще се спира при всеки храм да се помолва за нея, а и тя му обещала, че от своя страна не ще изпусне ден да не се помоли за благополучното му връщане и постоянно ще говори за него със своите слуги и слугини, както и със съседките си.

Най-подир всичко, каквото имали да си кажат, било казано. Съпрузите се прегърнали нежно още веднъж и Кавадзу тръгнал на път. Като изминал двора, той излязъл на главната улица, дето имало голяма навалица. Хората се блъскали: едни отивали насам, други — нататък. Като всеки жабок, който е живял дотогава в кладенец, Кавадзу се забъркал. Той подскачал ту наляво, ту надясно; един го ритне, друг го настъпи. Най-сетне успял да се добере до една тясна пряка уличка, дето нямало голямо движение.

Тогава благородният жабок си отдъхнал и се поспрял да прокълне невъзпитаната тълпа, която пречи на знатните пътници —

навярно от завист. Като си отпочинал, той тръгнал право по пътя от Киото към Осака.

А в града Осака живеел, в езерото на храма Тенно-Джи, доволно и честито почитеният Кайеру със своето многобройно потомство. Кайеру бил твърде набожен и учен господин, запознат с въпросите за Бога и за света. Жреците често се разхождали по брега на езерото, най-вече когато то се украсявало с бели и червеникаво-златисти лотосови цветове, и се препирали за богословски работи, пеели свещени песни, четели страници от църковни книги; толкова много неща бил чул и научил от тях Кайеру, че накрая почнал да смята и себе си за голям богослов и философ, макар че — да ви кажа правото — от тия неща той разбирал много малко.

Веднъж, когато жабокът се печел на слънце с жена си и децата си, излегнали се на широк лотосов лист, минали двама иноци, които се разговаряли за научни работи. Ученолюбивият Кайеру, както винаги, се вслушвал внимателно в разговора. Макар че не разбрал кой знае колко, той чул и запомнил някои думи, които го поразили.

— Жабата ще си остане винаги жаба — казал единият инок.

А другият прибавил:

— Но тинята ще се превърне на лотосов цвят.

Скоро беседващите се отдалечили, но жабокът не забравил тия изречения. Той поклатил глава и потънал в дълбок размисъл. Спокойствието му изветряло.

— Какво значат тия тайнствени думи? — се запитал той. — Защо жабата да си остане завинаги жаба, а тинята да се превърне в лотосов цвят? Очевидно хората мислят, че жабата не е способна да се стреми към нещо по-високо, а тинята, като се всмуче от лотосовото стъбло, се издига нагоре и става на цвят. Но защо пък и жабата да не търси нещо по-добро? Това е възможно, струва ми се, само че трябва да се почне още от млади. Наистина, и аз не съм си губил времето напразно; много неща научих, макар че почнах да се просвещавам чак на зряла възраст. Но за децата ми би било по-лесно, ако почнеха още отсега да се учат. Пословицата казва: „И лъвът праща своето лъвче в долината.“ Ще пратя най-големия си син Гики-Таро да пътува. Ще му поръчам да отиде в Киото — оня голям град, за който всички говорят, че бил огнище на науката. С право казват хората: „Възпитанието е по-важно от благородното потекло.“ В Киото синът ми ще се научи да се държи

в общество, както приляга на особа от нашия род. „Изумрудът и кристалът блясват чак когато ги излъскат“, гласи мъдрото изречение, изказано от не помня кой философ.

След тоя дълъг размисъл Кайеру обявил на семейството си своето решение. Че като почнали едни плачове и викове! Майката и сестрите заридали безутешно при мисълта, че ще се разделят с галения първенец. Само по-малките братя завиждали на Гики-Таро и им се искало да тръгнат с него. Но бащата не давал.

— Вие ще пътувате, когато порастете — им казал той.

Що се отнася до самия пътешественик, нему било тежко. Никак не му се искало да заминава. На драго сърце би си останал вкъщи, ако го питаха, ала заповедта на баща му била строга и той не смееел да откаже.

След като всичко било готово за път, бащата изпроводил сина си до кръстопътя, дето му дал всички потребни упътвания и бащински съвети. Сбогували се. Кайеру се върнал в езерото, а Гики-Таро се запътил към Киото.

И тъй се случило, че двамата пътешественици, като тръгнали от домовете си в едно и също време, се срещнали на половината път между Киото и Осака, на бърдото при Гаши-Мото, отдето се открива много хубава гледка: виждат се и двата града.

Двата жабока се поздравили, както е японският обичай: паднали на колене, опрели се на китките си, навели си главите доземи и се изгледали изпитателно един другия с своите големи ококорени очи. Сетне всеки си казал името, па се спрели и заговорили за времето, за хубавата гледка, за прашния път и за мъчнотиите на пътуването.

От дума на дума те се разбъбрали доста и решили да си отпочинат заедно на бърдото. Седнали под сянката на голям лист от подбел, извадили от кошниците хранителните си припаси, сварили чай и почнали да закусват. При това, както го изисква изтънченото възпитание, всеки хвалел ястията на другия, казвал, че пръв път яде такива вкусни неща, и се извинявал за скромността и лошото приготвяне на своите припаси.

Когато пили чай и пушили лула, те още повече се сближавали. Разказали си един другиму за своите семейства, както и за целта на пътуването.

— Да си призная — забелязал почтеният Кавадзу, — аз не обичам кой знае колко пътуванията. Право да си кажа, пътувам за пръв път и това не ми се вижда много приятно. Свикнал съм, скъпи приятелю, на домашни удобства. Няма ли ги, не ми е добре. Никак не ми е добре, да ти кажа. Изглежда, че съм вече стар за такива работи: за пътуване се искат по-млади нозе. Дори като седя тук, идва ми на ум да се откажа от всякакво по-нататъшно пътуване и да разгледам Осака от това бърдо. Струва ми се, че и в града да отида, не ще видя нещо повече.

— Имате право — рекъл Гики-Таро, — имате право. Пълно право имате. И мене ми твърде омръзна това пътешествие: защо да лъжа? Доста ще бъде — и аз да разгледам оттук Киото.

Така и сторили. И двата жабока се изправили на задните си крака. Почтеният Кавадзу от Киото се обърнал гърбом към Киото, а младият Гики-Таро от Осака — гърбом към Осака. И двамата се загледали с ококорени очи надалеко. Но тъй като жабите нямат шии и очите им са разположени не отпред на главата, а на задната страна, като се изправили, пътешествениците могли да видят само това, което е зад тях, отдето били дошли.

Накрая Кавадзу, гледайки пред себе си Киото и река Йодо с нейните притоци, които той вземал за Осака с морето, казал учудено:

— И това било вашето прехвалено море! То не е по-голямо от нашето блато. Чудно как хората преувеличават! Наистина и аз почвам да мисля, че изобщо не съществува никакво море. Права беше моята жена, като настояваше да не тръгвам на път.

Гики-Таро по същата причина, като гледал само Осака, а я мислел за столицата, също така изказал своето разочарование:

— Чудно как много се е излъгал мъдрият ми баща! Виж, че Киото не бил по-голям от нашата Осака. Никъде не виждам прославените храмове и дворци, всички къщи приличат на нашенските.

И на двамата им домъчняло за дома, та затова не приказвали дълго, ами си пожелали лек път и тръгнали, откъдето са дошли — Кавадзу се върнал в своето блато при Киото, Гики-Таро в канала край Осака. Всеки разказал у дома, че двата града си приличали един на друг като две зърна ориз, а Кавадзу, за велика радост на жена си, прибавил, че море изобщо не съществува.

Затова и досега е останала поговорката: „Жабата в блатото не
знае какво е море.“

ЗАСЛУГИ

Имате удоволствието да четете тази книга благодарение на *Моята библиотека* и нейните всеотдайни помощници.

МОЯТА БИБЛИОТЕКА

<http://chitanka.info>

Вие също можете да помогнете за обогатяването на *Моята библиотека*. Посетете **работното ателие**, за да научите повече.